

Til lovforslag nr. L 5. Tilføjelse til betænkning afgivet af Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 18. maj 2005

Tilføjelse til betænkning

over

Forslag til lov om jordfordeling og offentligt køb og salg af fast ejendom til jordbrugsmæssige formål m.m. (jordfordelingsloven)

[af fødevareministeren (Hans Christian Schmidt)]

1. Ændringsforslag

Der er i betænkningen af 27. april 2005 stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget. Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1 og fødevareministeren har stillet ændringsforslag nr. 2 og 3.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 23. februar 2005 og var til 1. behandling den 4. marts 2005. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Udvalget afgav betænkning den 27. april 2005. Lovforslaget var til 2. behandling den 17. maj 2005, som blev afbrudt, hvorefter lovforslaget blev henvist til fornyet behandling i Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Møder

Udvalget har, efter at lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i 1 møde.

3. Bidrag fra fødevareministeren

Fødevareministeren har oplyst følgende over for udvalget:

»Ændring af administrationspraksis med hensyn til udnyttelse af statens forkøbsret på frijorder.

Formål med statens forkøbsret på frijorder:

Der er tinglyst forkøbsret på arealer uden landbrugspligt i landzone (frijorder). Hovedformålet er at opkøbe arealer med landbrugsmæssig værdi med henblik på videresalg til sammenlægning med en landbrugsejendom efter landbrugslovens regler. Herved undergives arealerne landbrugspligt og reglerne i lov om landbrugsejendomme, og man hindrer fjerneje.

Hidtidig praksis:

Forkøbsretten er hidtil gjort gældende, når det areal, der skifter ejer, har en landbrugsmæssig værdi, dvs. hovedsageligt anvendes til afgræsning eller er i omdrift. Forkøbsretten gøres dog ikke gældende, når arealet erhverves af ejeren af en landbrugsbedrift eller en ægtefælle/samlevende med en landmand indenfor en afstand af 10 km fra arealet. Forkøbsretten gøres heller ikke gældende, såfremt handelsprisen ligger væsentligt (mere end ca. 25 pct.) over prisen på landbrugsjord i området eller arealet er blevet bebygget efter tinglysning af forkøbsretten.

Forkøbsretten gøres endvidere ikke gældende i undtagelsestilfældene nævnt i den gældende lovs § 20, stk. 3, nr. 1-5. Undtagelsesbestemmelserne, der bl.a. omfatter overdragelse ved arv og visse familiehandler, er medtaget i forslag til ny lov.

Der er hidtil ved vurderingen af den landbrugsmæssige værdi medtaget arealer over 0,5 ha. Derudover er halvkulturarealer i form af vedvarende græsarealer dvs. enge, marskarealer og overdrev tillige vurderet at have en landbrugsmæssig værdi som afgrænsningsarealer. Arealer, der er omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven er også medtaget, da bestemmelsen alene går på, at der ikke må ske ændringer i den hidtidige anvendelsesmåde.

Baggrund for ændring af praksis:

I forbindelse med vedtagelsen af den ny landbrugslov i 2004 (lov nr. 435 af 9. juni 2004), blev der vedtaget en ny lov om drift af landbrugsjorder (lov nr. 434 af 9. juni 2004), hvorved der blev fastsat bestemmelser om landbrugsarealernes anvendelse omfattende både arealer med landbrugspligt og frijorder. Disse bestemmelser indgik tidligere i landbrugsloven og omfattede kun arealer med landbrugspligt. Der er således nu ingen forskel mellem frijorder og arealer med landbrugspligt med hensyn til bestemmelserne om arealernes anvendelse.

Der blev ved vedtagelsen af landbrugsloven ikke ændret på erhvervelsesbestemmelserne m.h.t. bopælspligt og i principperne om at undgå fjerneje.

Der er dog i den nye landbrugslov lempet på bestemmelserne om landbrugspligt med hensyn til arealtilliggende til bygninger ved udstykninger. Landbrugsloven indeholder ikke bestemmelser om forpagtninger af vedvarende græsarealer, der derfor kan forpagtes af alle.

Der vil formentlig blive søgt om støtte efter enkeltbetalingsordningen på frijordsarealer, der har en landbrugsmæssig værdi. Herved bliver arealerne omfattet af bestemmelserne om krydsoverensstemmelse på lige fod med arealer pålagt landbrugspligt.

Udviklingen i landbruget med stadig større brug med krav om effektiv markdrift og koncentration af kreaturerne på stadig større bedrifter medfører, at disse større landbrugsbedrifter ikke har interesse i at erhverve små arealer, medmin-

dre de ligger i skel med bedriftens øvrige marker eller der er behov for arealer til opfyldelse af bedriftens harmonikrav. De mindre arealer vil typisk være interessante for mindre deltidslandbrug.

Ændret fremtidig administrationspraksis:

Der er som nævnt ikke sket ændringer i landbrugsloven for så vidt angår principperne om fjerneje og afstandskrav ved sammenlægninger og køb af yderligere ejendomme. Forkøbsretten bør derfor opretholdes som en principiel mulighed for, at frijordsarealer med væsentlig landbrugsmæssig værdi pålægges landbrugspligt og dermed bliver omfattet af landbrugslovens erhvervelsesbestemmelser. Dette vil som hovedregel omfatte omdriftsarealer med en mindste størrelse på 10 ha.

På baggrund af ændringerne i lovgivningen og udviklingen i landbruget i øvrigt er der derfor anledning til at ændre den nuværende administrationspraksis, således at forkøbsretten kun gøres gældende i de tilfælde, hvor arealerne efter en besigtigelse vurderes at have en væsentlig landbrugsmæssig værdi for omkringliggende landbrugsbedrifter, eller arealerne har eller kan få betydning for gennemførelsen af planlagte natur- og miljøforbedrende projekter.

Dette indebærer:

- At landbrugsarealer under 10 ha eller med en u hensigtsmæssig beliggenhed i forhold til en landbrugsmæssig udnyttelse ikke kommer i betragtning.
- At man undlader at gøre forkøbsretten gældende, når mere end halvdelen af arealet udgøres af naturarealer. Halvkulturarealer som eng, marsk og overdrev betragtes i denne forbindelse ikke som naturarealer.
- At forkøbsretten kan gøres gældende over for naturarealer, når disse har eller kan få betydning for gennemførelsen af planlagte natur- eller miljøforbedrende projekter. Forkøbsretten gøres ikke gældende såfremt køber frivilligt lader arealet indgå i projektet.

Arealgrænsen kan fraviges i særlige tilfælde, f. eks. i marskområderne ved Tønder og Ribe, således at forkøbsretten fortsat kan udnyttes på vedvarende græsarealer uanset arealets størrelse.

Med foranstående ændring er det ikke tiltænkt at ændre forkøbsretsinstrumentet for så vidt angår de muligheder, der findes i loven til, at area-

ler såvel i byzone som landzone kan pålægges forkøbsret, når formålet er at sikre de pågældende arealer til kolonihaveformål. Arealer til kolonihaveformål vil som hovedregel udgøre 5 – 20 ha. Kolonihavearealer hører under kategorien rekreative arealer.«

4. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af fødevareministeren under nr. 2 og 3 stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (S, RV, SF og EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Udvalget kan tilslutte sig den af fødevareministeren besluttede nye administrative praksis vedrørende udnyttelsen af statens forkøbsret på frijorder.

Udvalget bemærker tillige, at sammenskrivningen af jordfordelingsloven og jordkøbsloven er et udtryk for modernisering og regelforenkligning, hvilket er meget positivt. Væsentligst er det, at de miljømæssige aspekter er styrket, og at der er lagt vægt på grundvandssikring, natur- og miljøhensyn samt etablering og bevarelse af havekolonierne. Udvalget finder det samtidig meget væsentligt, at indsatsen for at etablere og bevare havekolonier fortsættes og styrkes.

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurin var på tidspunktet for tilføjelsen til betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i tilføjelsen til betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen.

Jens Kirk (V) Karsten Nonbo (V) Torsten Schack Pedersen (V) nfm. Inger Støjberg (V)

Jørgen Winther (V) Christian H. Hansen (DF) fmd. Bent Bøgsted (DF) Allan Niebuhr (KF)

Per Ørum Jørgensen (KF) Jens Peter Vernerisen (S) Lene Hansen (S) Karen Hækkerup (S)

Bjarne Laustsen (S) Elisabeth Geday (RV) Ole Glahn (RV) Kristen Touborg (SF)

Per Clausen (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Fólkaflokkurin (FF)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag omdelt efter betækningsafgivelsen over L 5

Bilagsnr.	Titel
15	Betænkning afgivet den 27/4-05
16	1. udkast til tilføjelse til betænkning
17	Notat vedrørende ændring af administrationspraksis med hensyn til udnyttelse af statens forkøbsret på frijorder